

แสงสว่างปลายอุโมงค์ของหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

สุพริศร์ สุวรรณิก

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

เมื่อช่วงปลายเดือน ก.ค. ที่ผ่านมา หลายท่านคงเคยได้ยินข่าวดีกันมาบ้างแล้วเกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ที่มีการปรับโครงสร้างหนี้ เปลี่ยนลำดับตัดชำระหนี้และเงื่อนไขการผ่อนชำระคืนเพื่อช่วยเหลือผู้กู้ยืมที่ค้างชำระในสถานการณ์โควิด-19 รวมทั้งยกเลิกการกำหนดให้มีผู้ค้ำประกัน สำหรับผู้กู้ยืมเงินที่ได้รับอนุมัติและทำสัญญากู้ยืมเงินใหม่ตั้งแต่ปีการศึกษา 2564 เป็นต้นไป เรียกได้ว่าเป็นการ “ยกเครื่อง” ขนานใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหานี้ กยศ. ซึ่งในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา ถือว่ามีหนี้เสียสูงที่สุดในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ไม่เข้าใจที่มาของปัญหาการค้างชำระหนี้ กยศ. อีกมาก วันนี้ผู้เขียนจึงขออนุญาตนำใจความสำคัญส่วนหนึ่งจากบทความ “ข้อเสนอแนวทางการแก้ไข ปัญหานี้ค้างชำระของ กยศ.” ที่เขียนโดย ดร. จขจร ณะแพทยส์ มาตีแผ่ให้ได้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา พร้อมกับการลงมือแก้ไขบางส่วนของ กยศ. กันครับ

ปัญหานี้ กยศ. เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเป็นจำนวนมาก โดย ณ สิ้นปี 2563 จำนวนประชาชนที่อยู่ระหว่างการชำระหนี้ของ กยศ. อยู่ที่ประมาณ 3.6 ล้านราย โดยในจำนวนนี้มีมากถึง 2.3 ล้านรายที่ผิดนัดชำระหนี้ หรือคิดเป็นประมาณ 62% ซึ่งสัดส่วนนี้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงมากนักจนถึงข้อมูลล่าสุด ณ สิ้นเดือน พ.ค. 64 ทั้งนี้ ปัญหานี้ กยศ. เปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็ง มองจากภายนอกอาจจะเห็นว่าสาเหตุของการผิดชำระหนี้ของประชาชนกว่า 2 ล้านคนตามที่ กยศ. ระบุไว้ มาจากความยากจน การขาดวินัยทางการเงิน และทัศนคติที่ว่าหนี้ กยศ. ไม่จำเป็นที่จะต้องชำระคืน แต่แท้จริงแล้ว อีกสาเหตุสำคัญที่ละเลยไม่ได้ คือ **ปัญหาเชิงโครงสร้างของเงินกู้ในหลายมิติ** (ซึ่งส่วนหนึ่ง กยศ. ปรับปรุงไปแล้วเมื่อ 22 ก.ค. ที่ผ่านมา) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- 1) **การกำหนดให้ผู้กู้จ่ายชำระคืนนี้เป็น “รายปี” (yearly installment)** ภายในวันที่ 5 ก.ค. ของทุกปี โดยจะต้องชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายใน 15 ปี นับตั้งแต่วันที่ต้องเริ่มจ่ายชำระคืน ซึ่งการที่จะสามารถผ่อนชำระหนี้รายปีได้ จะต้องเก็บหอมรอมริบเป็นอย่างดีทุกเดือนไม่ให้ขาด **ดังนั้น สำหรับประชาชนที่กู้ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะทางการเงินไม่ดี จึงถือเป็นเรื่องทำทนายอย่างยิ่ง** ส่วนเมื่อผู้กู้เรียนจบแล้ว กยศ. จะให้ระยะเวลาปลอดการชำระหนี้ 2 ปี และเมื่อต้องเริ่มจ่ายหนี้คืน กยศ. กำหนดค่างวดที่ต้องชำระในปีแรกเป็น 1.5% ของเงินกู้ยืม **แต่ทยอยปรับขึ้น (หรือเรียกว่า progressive) อย่างต่อเนื่อง** จนถึงปีสุดท้ายที่จะต้องชำระคืน 13% ของเงินกู้ยืมทั้งหมด **ทำให้ผู้กู้ที่รายได้อาจไม่ได้ปรับขึ้นตาม จ่ายคืนเงินกู้ไม่ได้** สะท้อนจากการเริ่มเห็นการผิดนัดชำระหนี้สูงขึ้นชัดเจนตั้งแต่ปีที่ 6-7 เป็นต้นไป อย่างไรก็ตาม ค่าสูงสุด กยศ. เพิ่มระยะเวลาการผ่อนชำระจาก 15 เป็นไม่เกิน 30 ปี และปรับให้ผ่อนชำระเป็นรายเดือนในอัตราเท่ากันทุกเดือนแล้ว (ส่วนผู้ที่ถูกหักเงินเดือนจากองค์กรนายจ้าง สามารถขอลดจำนวนเงินที่หักเหลือเพียง 10 บาทต่อเดือน มีผล ส.ค. 64 – มิ.ย. 65)

- 2) อัตราดอกเบี้ยผิณฑชำระหนี้หรือเบี้ยปรับที่กำหนดไว้ในอัตราที่สูงถึง 18% ต่อปี กล่าวคือ เมื่อผู้กู้เกิดผิณฑชำระหนี้ ดอกเบี้ยที่เดิมเคยชำระอยู่เพียง 1% จะปรับสูงขึ้นเป็น 18% ต่อปี อย่างไรก็ตาม กยศ. ปรับลดลงมาอยู่ที่ 7.5% ต่อปีแล้ว และเพื่อช่วยเหลือผู้กู้ยืมช่วงวิกฤตโควิด ได้ปรับลดทั้งอัตราดอกเบี้ยปกติและอัตราดอกเบี้ยผิณฑชำระหนี้เป็น 0.01% และ 0.5% ต่อปี ตามลำดับ สิ้นสุด 31 ธ.ค. 64
- 3) ลำดับการตัดชำระหนี้ที่กำหนดไว้ว่า เมื่อผู้กู้จ่ายหนี้เข้ามาให้นำไปตัด (1) เบี้ยปรับ (2) ดอกเบี้ย (3) เงินต้น เป็นลำดับสุดท้าย ทำให้หากผู้กู้ค้างชำระหลายงวด ปัญหาจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นเพราะจ่ายเท่าไร ก็ตัดไม่ถึงเงินต้นเสียที อย่างไรก็ตาม ลำดับการตัดชำระหนี้แล้วเป็น (1) เงินต้น (2) ดอกเบี้ย (3) เบี้ยปรับ เป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งนับว่าเป็นนิมิตหมายอันดี และส่งเสริมให้ผู้กู้หันมามีกำลังใจในการจ่ายหนี้ต่อ

กล่าวโดยสรุป การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้สำเร็จอย่างยั่งยืน นอกจากการแก้ไขที่ตัวลูกหนี้เอง เช่น การปลูกฝังความรู้ทางการเงินแล้ว จำเป็นต้องออกแบบระบบการจ่ายชำระคืนที่เป็นธรรมและจูงใจให้ผู้กู้หันมามีวินัยจ่ายหนี้อย่างต่อเนื่องด้วย ซึ่งผู้เขียนก็ชื่นใจและเห็นด้วยกับทิศทางการเดินทางของ กยศ. แต่ที่สำคัญคือ กยศ. คงต้องเดินหน้าแก้ไขอีกหลายปัญหาให้ผู้ถูกจุดต่อไป อันจะเป็นแบบอย่างที่ดีของการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนของประเทศไทยในภาพรวมครับ!

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย